

ВСЕСВІТ

К. 6176

1934

ЦЕНТРАЛЬНА
— НАУКОВО-УЧБОВА —
БІБЛІОТЕКА

1927
163 afx

CÄSAR & MINKA

Zahna (Preussen), Німеччина

РОСПЛІД І ПРОДАЖ ПОРОДИСТИХ СОБАК

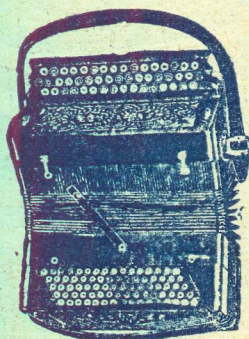
КАРЛИКОВІ, СПЕЦІАЛЬНО ДРЕСИРОВАНІ
(поводирі і т.інш.) МИСЛИВСЬКІ, ЗАПРЯЖНІ
: : : та СТОРОЖОВІ СОБАКИ : : :

ПОСТІЙНА ВИСТАВКА БІЛЯ ВОКЗАЛУ В ЦАНІ
ІЛЮСТРОВАНІ ПРЕЙСКУРАНТИ БЕЗПЛАТНО
: : : ВІДПРАВКА У ВСІ КРАЇНИ СВІТУ : : :

ЕДИНСТВЕННОЕ В С.С.С.Р. ПРОИЗВОДСТВО

НАРОДНЫХ МУЗЫКАЛЬНЫХ ИНСТРУМЕНТОВ

ВИНОГРАДОВА И. Д. в Москве

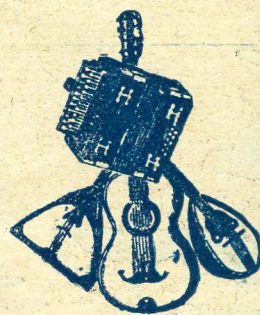

Полный прейс-курant
высылается за две
: : 8-ми коп. марки : :

как-то: БАЛАЛАЕК, ГИТАР, МАНДОЛИН и других
струнных инструментов, ВЕНСКИХ 2-х и 3-х рядных
ГАРМОНИЙ 4, 6 и 8 планочн. с зелеными басами,
БЛЯНЫ в 90 и 100 басов, ПОЛУБАЯНЫ в 56—72 баса,
а также материалы для всех музыкальных
— — — инструментов — — —

Работа производится исключительно высококвал-
— — — лифицированными мастерами — — —

Заказы выполняются с полной гарантией как за
прочность, так и за изящество, так как изготов-
ляются из наивысших сортов материала и
продаются по весьма умеренным ценам, а потому
— — — не имеют конкуренции — — —

Полный прейс-курant
высылается за две
: : 8-ми коп. марки : :

Заказы и письма направлять по адресу:

МОСКВА-ЦЕНТР, БОЛЬШ. СУХАРЕВСКАЯ ПЛОЩ., д. 9/4 ВИНОГРАДОВУ

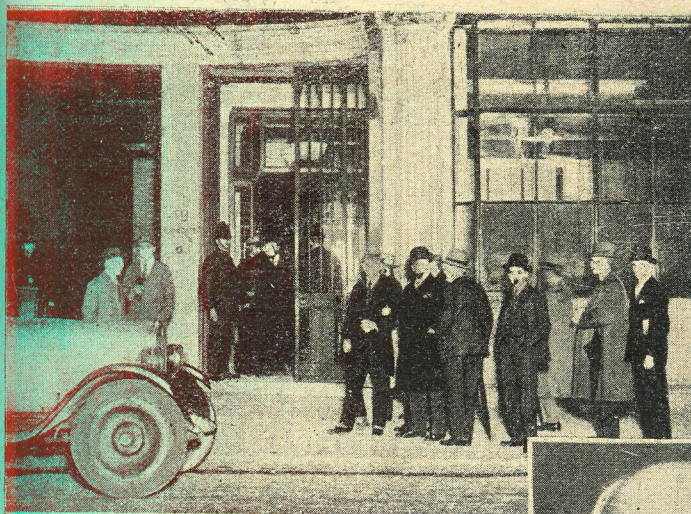
№ 23
5-го червня
1927 року

ВСЕСВІТ

ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта № 11

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

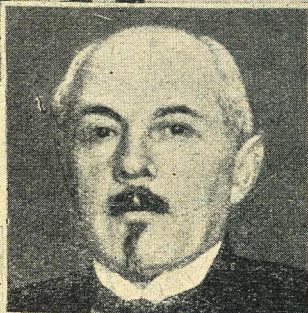
ДО НАПАДУ НА РАДЯНСЬКЕ ТОРГОВЕЛЬНЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО В ЛОНДОНІ

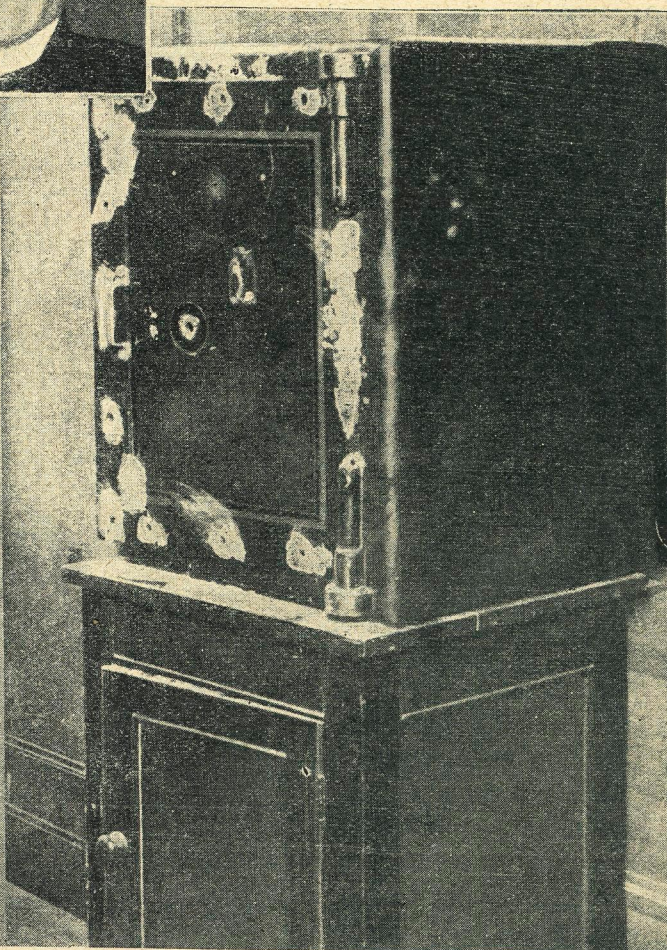
Поліцаї перед будинком радянського торговельного представництва в Лондоні на вул. Мурпет 49

Поліцаї на варті біля співробітників Аркосу Ліворуч—радянський торговельний представник у Лондоні т. Хінчук

Кімната в помешканні Аркоса, що примусово відчинена. Діра пробита поліцаями в стіні, а також у підлозі

Сейф у кабінеті радянського торговельного представника т. Хінчука. Сейфа окрито автогенним приладдям

ЦЕНТРАЛЬНА
НАУКОВО-УЧЕБНА

МАРКО ЧЕРЕМШИНА

Стаття Юр. Марика

В КІНЦІ квітня місяця, прийшла звістка з далекої Галичини про смерть українського письменника Марка Черемшина. Це один із славетної трійки галицьких белетристів кінця дев'ятнадцятого і початку двадцятого віку: Лесь Мартович (1871 - 1916), Василь Стефаник (1875) та Марко Черемшина (Іван Семанюк).

Виступивши в 1901 році із своєю першою збіркою новел, Марко Черемшина показав себе справжнім майстром імпресіоністичної новели, співцем гуцульського убогого села.

Довгий час потім письменник мовчав і лише після лихоліття імперіалістичної війни він виступив знову з своїми оповіданнями про те лихо, що спало на його батьківщину. Вже самі назви його оповідань говорять про їхній страшний зміст: „Село вигибає“, „Бодай їм путь пропала!“ та інші. Коли інші письменники романтизували гуцула, писали про нього солоденько, то М. Черемшина показав нам ту страшну економічну скруту, ті надзвичайні злидні в яких живуть галицькі селяни.

На тлі тих економічних стосунків ми бачимо і надзвичайне соціальне пригнічення галицького селянства. Марко Черемшина майже у всіх своїх творах виводить цього селянина, того наївного гуцула з глушини галицьких закутків, знівеченого теперішніми післявоєнними злиднями.

Ті страшні мотиви, трагізм селянського життя, що ми знаємо у Стефаника, виводить і Черемшина. Цілі родини мруть з голоду, зголоднілі, з'убожілі цілі села загнані в куток, забиті владою і багатіями. Ті славні, оспівані гуцульські полонини посіли „багацькі“ прихвостні і там ходять „багацькі“ отари. Про вільні зелені полонини годі

згадувати тепер. Бідацькі родини, діти гинуть з голоду („Злодія зловили“, „Святий Николай у гарті“).

Воєнні події впали на далекі, глухі гуцульські села — хазяєва тут мадари, хорвати. Ці нові хазяєва по дикунському господарюють як хочуть серед безпорадних селян мирних сел. Про це розповідає Черемшина в своїх останніх оповіданнях.

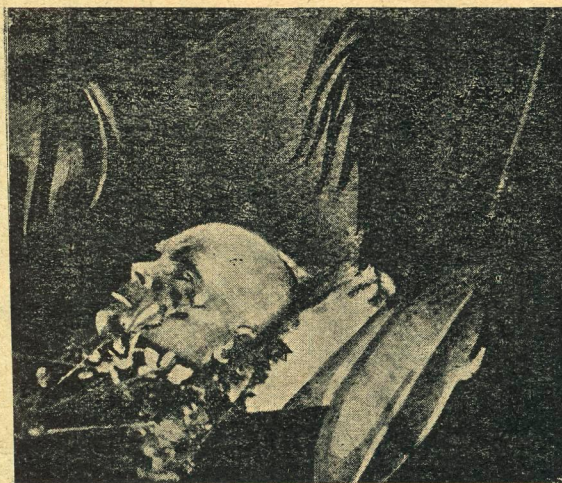
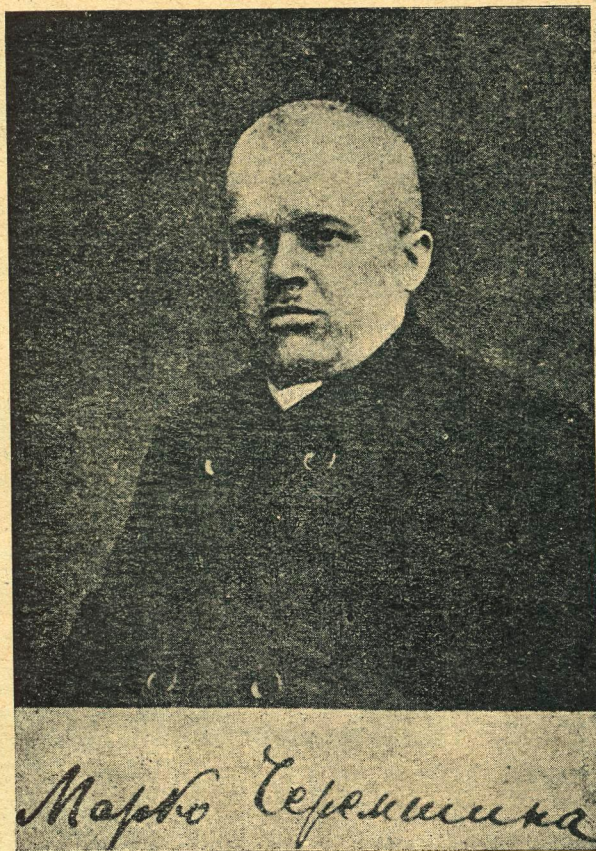
Марко Черемшина прекрасний майстер імпресіоністичної новели, тонкий знавець гуцульської говірки, він вплітає цю говірку в свої твори.

Беручи ті самі мотиви що й В. Стефаник, М. Черемшина уміє їх по своєму загострити, чітко і тонко психологічно мотивувати.

Як адвокат в маленькому провінційальному містечкові Делятині, а згодом у такому ж містечкові Снятині (обидва вони в центрі Гуцульщини) М. Черемшина весь час має стосунки з гуцулом — селянином та чабаном, що виливає перед ним своє горе, шукає в нього поради в своїх злиднях, ділиться з ним своїми турботами. З довір'ям ставиться гуцул до свого „адуката“, що вперто бореться за його права, що говорить до нього його мовою, що думає його думками і через те він не боїться відкрити перед ним свою душу. В цьому саме й приєється ключ до того, що М. Черемшина, як письменник, бере мотиви для своїх новел саме серед бідняків гуцульського села, роблячи акцент не на фабулі, а на відношенню персонажів до оточення.

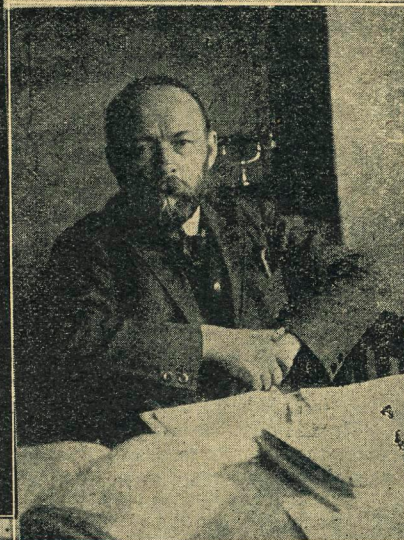
Він прекрасно знає галицьке, гуцульське село і через те типи його новел

вимальовуються скульптурно на тому соціальному тлі, про яке автор ніколи не забуває — на тлі заштої, згвалтованої польською шляхтою Галичини.

М. Черемшина в домовині

КОНФЕРЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОПИСУ

Роспочалася в Харкові 25 травня с. р. Вгорі загальний вигляд конференції: президія справа—Синявський, Скрипник (голова), Кримський, Ліщина-Мартиненко, Свенціцький (не всі). Посередині—„латинщики“ (обстоювали введення латинського алфавіту): стоять (зліва) Ліщина-Мартиненко, Ярошенко, Чепіга, Йогансен, Гандзов, Висоцький, Наконечний, Судима, Булаховський, Дем'янчук, Волошин; сидять—В. Сімович, П. Бузук, Є. Тимченко (випадково нема т. Пилипенка). Внизу: т. Е. Касяненко, акад. А. Кримський, т. Остап Вишня. Зліва вгорі проф. К. Студинський, голова Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові; посередині д-р Іл. Свенціцький, дир. Нац. Музею у Львові, внизу проф. д-р В. Сімович, ректор українського педагогічн. ін-ту в Празі

Нарис Г. Рогозівського

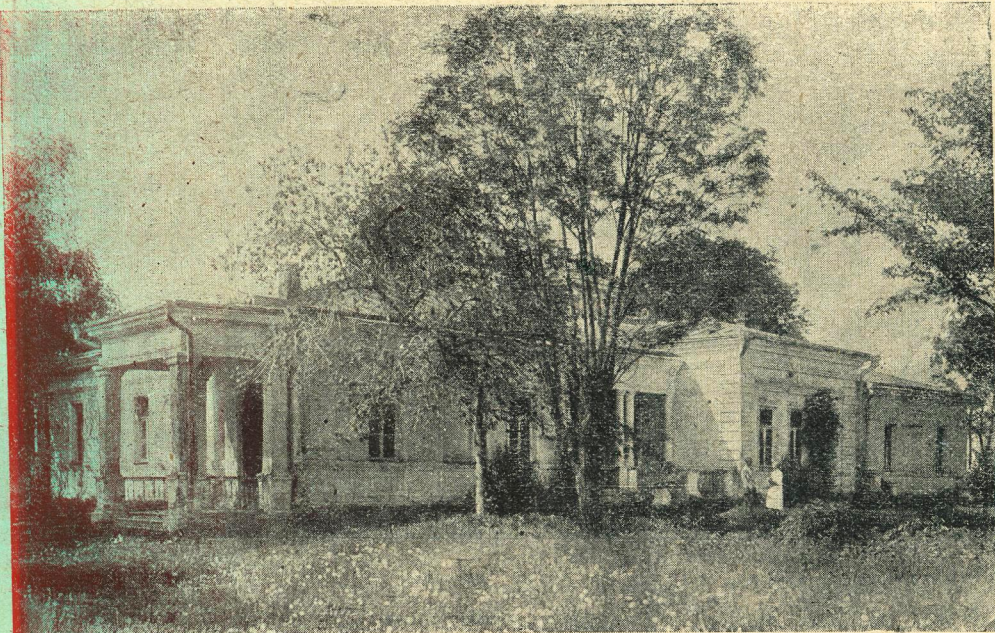
МАЛЕНЬКЕ місто все потопає в „вишневих садках“, простягши-сь в одну широку пісчану вулицю. В центрі міста тече річка Хорол. Не дарма так любив миргородські красоти художник Гоголь. Тут цілі частини міста-садка мають характерні місцеві назви: „Голоштанівка“, „Гудимівка“, „Лісок“, „Піски“. В цих місцях навіть не починається місто, тут усе тхне селом.

* * *

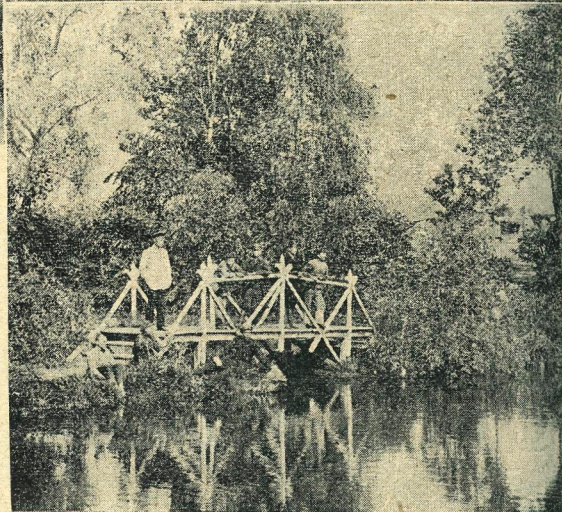
Миргородське радіо-активне джерело виникло випадково. В 1912 році колишнє міське управління організувало свердлування артезіанської криниці, щоб постачати місто водою.

Поки спеціалісти провадили аналізи, широкі маси самі звернули увагу на високу температуру води, на солоний смак, запах сірководня і вирішили користуватися водою, як лікарською, без участі лікарів. Ширше лунала слава про цілючість води. Показувалося на факти безперечної корисності при ревматизмах, золотусі, невралгіях. Водою стали користуватися далекі села, хутори Миргородщини і сумешні колишні повіти—Дубенський, Хорольський. Воду вивозилося в барилах за 45 веретов.

Перший літній сезон мінеральної водолікарні почався в 1917 р. Першою водолікарнею курорта в Миргороді була місцева баня. Тут установлено було 5 ванн. Сезон, що тривав 4½ міс., дав змогу пропустити 585 хворих. Малесенький „водолікарні“ (читай—бані), довемся робити по 14 годин на добу, відпустивши за сезон 10.532 ванн. Уже перший сезон показав, як зросла популярність Миргорода—курорту.

Центральна санаторія Миргородського курорту

Краєвиди в околицях Миргорода, гат Хоролом

На початку 1918 року історичний гоголівський майдан—калюжа оздоблюється тимчасовим (на три роки) стильним будинком водолікарні, розрахованої на 25 ванн з 28 кімнатами.

Майдан—калюжа обертається на парк, де садиться 300 молодих дерев і влаштовується грядки для квітів та метеорологічну станцію. Курорткові передається колишня санаторська дача Ковалівського—41 дес., з розкішним парком, зразковим фруктовим садком (8 дес.) і молочною фермою. Все це ремонтується, впорядковується й тут буде чудовий куточок. Поруч із цим устатковано кабінети: рентгеновський, механо-терапевтичний, лабораторію клінічних досліджень, дієтичну їдальню (продукти своєї с.г. ферми), торфо-грязьові ванни. Крім стаціонарної (100 ліжок), дачі пансіону на 50 ліжок, устатковано низку будинків (з числа націоналізованих, росташованих поблизу території курорту, для стаціонарних хворих).

Миргород — курорт спеціальним декретом (див. „Вісти“ ВУДВК'у 1919 р. № 61),—було визнано курортом загальнодержавного значіння і взято під охорону.

Після устаткування курорт став притягати силу хворих. Популярність його вийшла далеко за межі України. Хорі приїжджали з Москви, Ленінграду, Бухари, Ташкенту. За 8 років існування мінеральної водолікарні через Миргород—курорт було пропущено 7080 хорих і відпущено їм 145393 ванн. Серед-

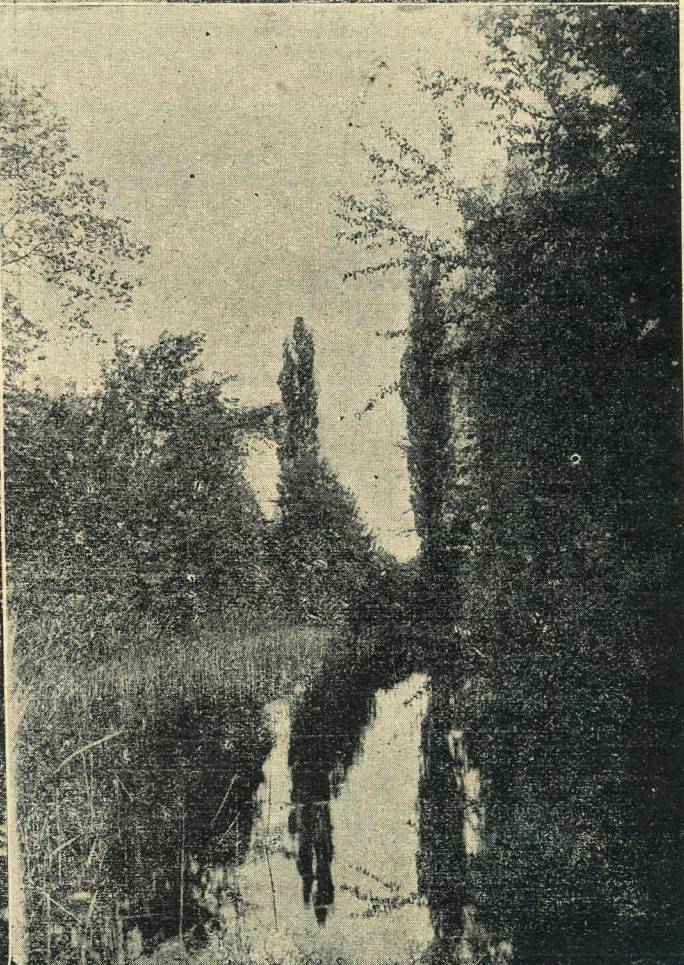
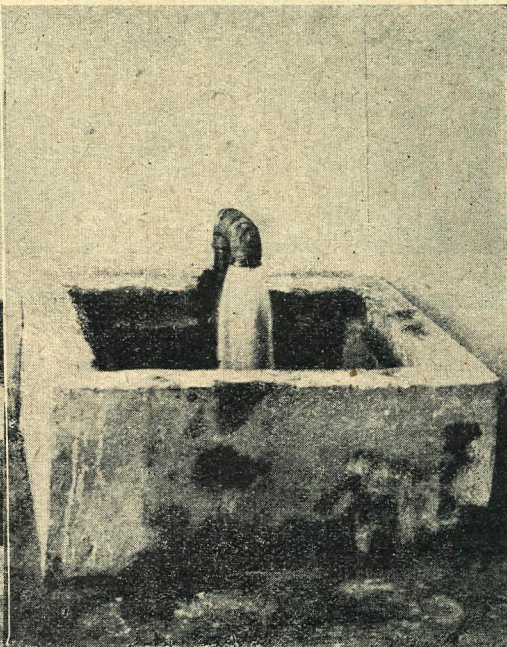
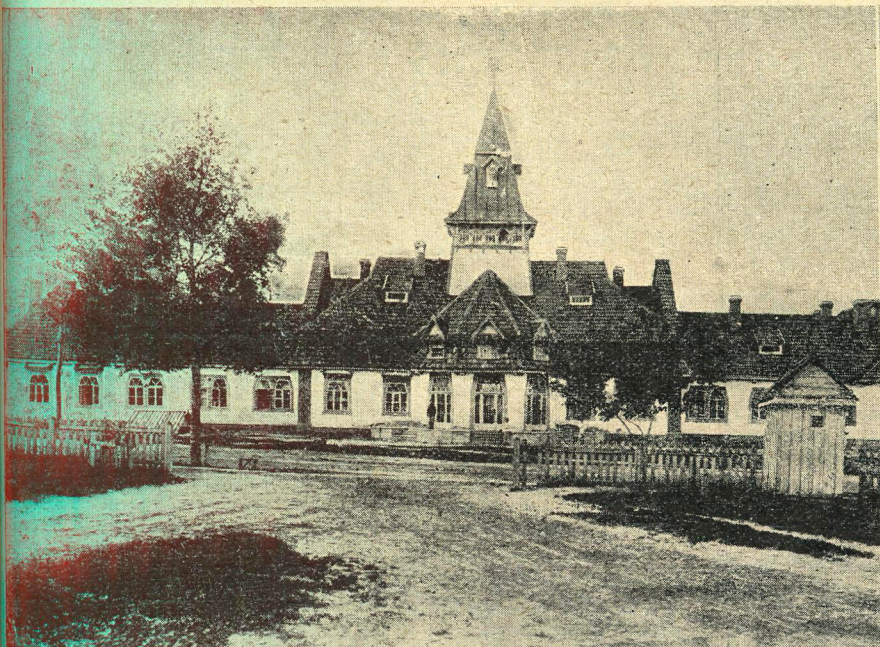

нім числом у сезон курорт відвідало 885 хорих, використавши 18.175 ванн. Крім того, відпущено 2965 торфо-грязьових ванн.

Склад хорих: робітників і членів профспілок—54,9%, селян—18,8%, інших—27,2%. Найбільше на курорті хорих на хронічно-суставний і м'язовий ревматизм—46,07%.

Лікування водою джерела (8 сезонів наукових спостережень) показано при захворюваннях на хронічний суставний ревма-

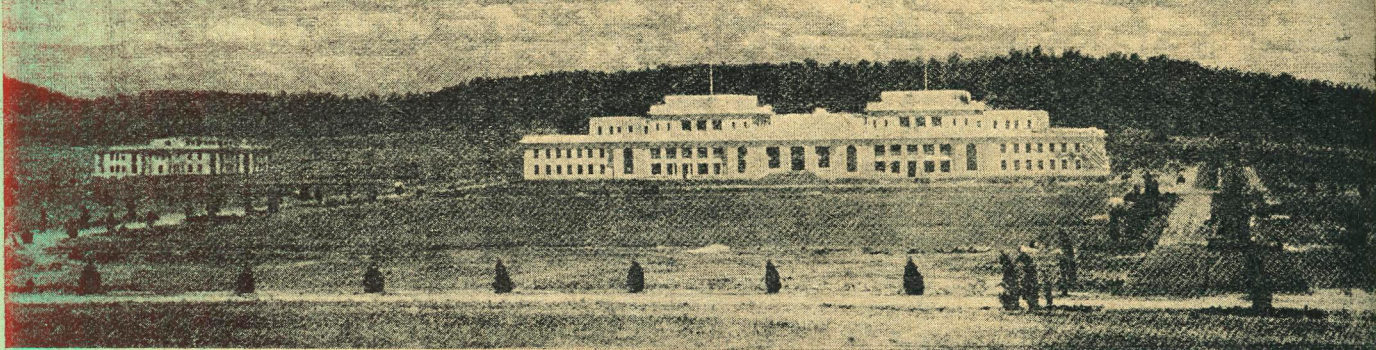
тизм, хвороби центральної і периферичної нервової системи, неврастенію. Пиття води показано при хронічних катарах шлунку та кишок з нахилом до закрепу, хворобах печінки, жовчних путей, хворобах обміну речовин. Низка наукових досліджень показала, що різних мінеральних складників у миргородському джерелі більше, а ніж у джерелах Аахена та Баден-Бадена, отже як курорт Миргород має ще велике майбутнє.

Вгорі—головна водолікарня миргородського курорту. Праворуч—джерело миргородської радіоактивної води. Ліворуч внизу—центральна алея санаторного парку. Праворуч—р. Хорол, біля санаторія

Нова столиця — Австралії —

Центр Канберри, нової столиці Австралії. Посередині—будинок федерального парламенту, білого кольору, як „Білий Будинок” у Вашингтоні. Ліворуч—пошта і телеграф. Цивільний центр міста будуватиметься нині на вершині вкритого лісом горба.

В ДНІ, коли в нашому Союзі розв'язувалося долю Дніпро-ельстану, повстала і просяклася в певні досить значні кола української людності ідея майбутньої столиці УСРР на Дніпрельстані.

Пішла в дискусію навіть і прегарна, так відповідна головному моменту цієї майбутньої столиці назва—Електрополіс. І сприводу цього,—оглядаючись на хоч і ліквідовану вже декретом, а все ж і досі болючу ще справу конкуренції Києва з Харковом за столичний ранг,—дехто пригадував приклад Австралії.

Дивіться, мовляв, тим що Сідней і Мельбурн увесь час борються за палму першенства—австралійський уряд ухвалив побудувати нову столицю, щоб раз на завжди покласти край суперечкам.

Що й казати, аналогія не погана, але ж, насправжки, чисто і тільки зовнішня.

В 1924 р. офіційна столиця Австралії мала 766 тис. мешканців, а її конкурент—Сідней 898 тисяч. Великими містами були вони і на початку ХХ віку, коли про нову столицю ніхто й не думав.

Звідки ж з'явилася ця ідея?

Справа в тім, що Австралія дуже хутко росте. В 1901 р. в ній було 3 міл. 770 тис. населення, а в 1924 р. вже 5 міл. 780 тис.

Росте вона на ґрунті невимовного росту добуткової й обробіткової промисловости. Отже, одночасно росте й пролетаріат Австралії. На 1 січня 1924 р. його було 1.149.530 чол., або ж близько 20% населення, причім процент організованих робітників досягав 53. Такий високий процент пояснюється великою активністю робітництва, що в 1908 році завершилася встановленням (хоч і не на довгий час) першого робітничого уряду.

Невпинний зріст робітничого впливу в австралійській республіці (під англійською короною) мусив нагнати жаху на австралійську буржуазію і вона пішла слідом, по-перше Спол. Шт. Північної Америки, що мають столицю не в велетенському Нью-Йорці, а в дрібному Вашингтоні, по-друге—Канади, де уряд своєчасно втік із індустріального Монреаля до містечка Оттави.

Отже, вже в 1909 році федеральний уряд відкуповує у штата Новий Південний Уелс частину землі під т. зв. федеральну територію, і на ній, у здоровій і мальовничій місцевості за 100 кілометрів од моря, призначає будувати нову столицю Австралії—Канберру.

Війна на час припинила нормальне будівництво, але вині столиця вже готова і навіть офіційно відкрита.

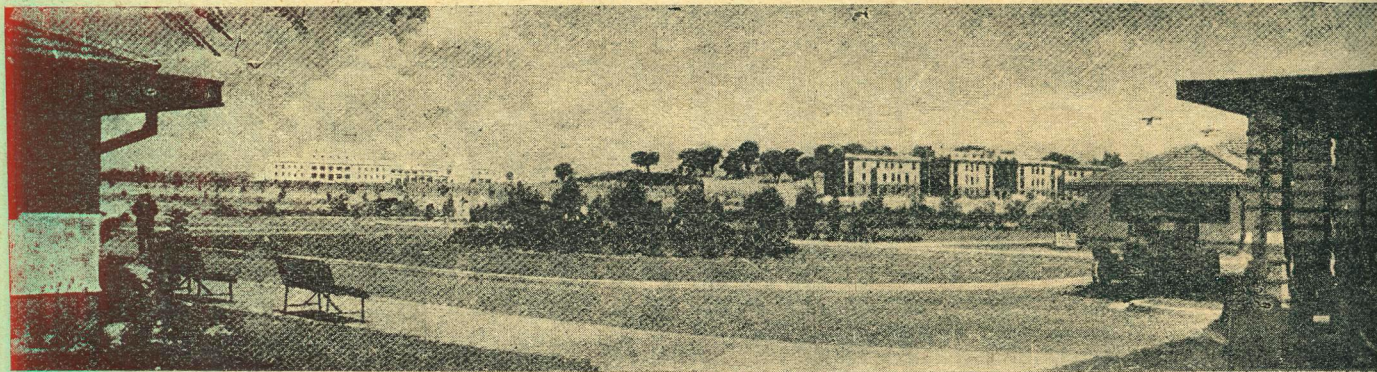
Канберра має нині 5 тисяч населення і будуватиметься в стилі міст-садів.

Всі установи федерального уряду вже переїхали. Величезна земельна площа міста дозволяє йому необмежене розширення.

Але кожному ясно, що розширення цього ждати не доводиться, бо ні продукційної ні торговельної бази нема. Австралійська буржуазія може бути спокійною: робітництво не трівожитиме федеральний уряд своїм сусідством. Хоч—не на довгий час: воно битиме її з Сіднею, де вже й тепер профрада належить до Червоного Профінтерна.

Ідея Канберри, як бачимо, цілком протилежна ідеї нашого Електрополіса, міста могутньої індустрії, міста мільонів суцільного пролетаріату, міста—нарешті—що серед степу широкого перетворить себе в багатющий порт, підтягши до себе море зашлюзованням нижнього Дніпра.

Е. К.

Урядовий майдан у Канберрі з вікон отелю. Ліворуч—федеральний парламент. Праворуч—Національна бібліотека, що ще не скомплектована. Дивлячись на низенькі будівлі, мимоволі з вірадою пригадуєш здійснюваний нині в Харкові велетенський Будинок Промисловости.

САКСОНЦІ В ХАРКОВІ

Нарис О. Штейнгольц

БІЛЯ майдану Спартак хвилюється людське море. Весінньою повіддю, що не знає ніяких перепон, летиться на майдан натовп.

В воротах майдану галас...

— Ой рука, рука...!

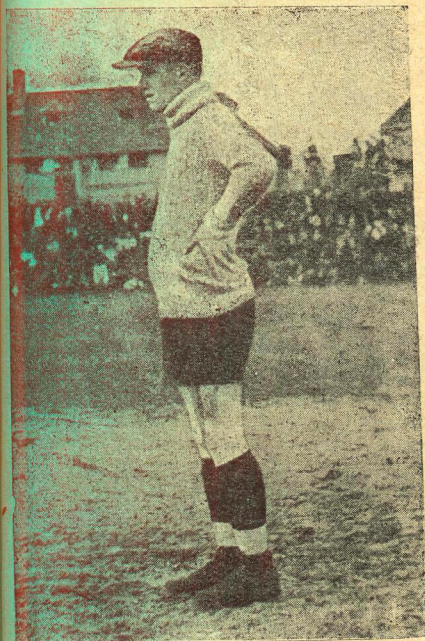
— Та ти кинь руку, аби очі цілі були...

І що може поробити навіть кінна міліція, коли стрілка годинника уперто повзе до магічних 5 г. 30 хв. І скоро пронизливо заспіває свисток судді про початок матчу. На майдані до 10 тисяч душ людей.

Бурхливо, протягом п'яти хвилин, вітав майдан саксонських футболістів.

Радісно зустріли глядачі Харківську першу збірну.

І знову привітом загув оплесками майдан, коли т. Конотоп сказав, що він радий вітати збірну робітничу команду Саксонії від імені півміліона українських футболістів. Харківські футболісти передали закордонним гостям букет символічних червоних квітів.

Німецький голкіпер — гр. Шпакш

Коротенько пролунав свисток...

Блакитно-білими плямами відзначалися на зеленій траві футболісти Харкова і жовто-лиловими — саксонці.

Кинули жеребок, з якого боку кому грати... Матч почався.

— Ну, братва, не піддавайся — різонув повітря чийсь одинокий вигук.

Уважно слідкуючи за грою напружено замовкли глядачі.

...Залупали на майдані „постріли“ футболу.

Харківці кинулися наступати, але вже за

Харківські фізкультурники вітають саксонців

де-кілька хвилин дружна команда саксонців забрала в них м'яча і перевела гру під ворота Харкова.

Заметушилися півзахист та захист Харкова... Хвилюючись пригнувся воротар.

— От проклятуще сонце, сліпить промінням очі нашим футбол'стам, стурбовано скрикнув хтось серед захоплених завзятою грою глядачів.

І неначе підкреслюючи його турботу один з захисників Харкова прикрив очі від сонця, кинувся на супротивника, що вів м'яча... Промазав... саксонець „шутонув“... невдало впав Харківський воротар... і перший гол — поразку Харкова відзначив суддя.

Після цього матч набрав виключної жвавості. На де-кілька хвилин ініціяти-у вихопили у саксонців Харківчани. Уперто насіли. І знову дико загув майдан — Харківці віддали гола.

Але з цього моменту протягом всєї половини гри Харківській збірній не щастило. Коли свисток судді зазначив кінець першого хавтайму саксонці залишили майдан з перемогою 3:1.

— Програють харківці, — з жахом шопогіли окремі футболістони.

— Та ні в якому разі... Он глятьте, саксонці вже „повидихались“... Наші виграють — заспокоювали другі.

І ті й інші були праві.

Ще другу половину гри на майдані панували харківчане.

Один за одним вони забили саксонцям два голи і звели рахунок 3:3.

До кінця матчу залишилось ще хвилин 15.

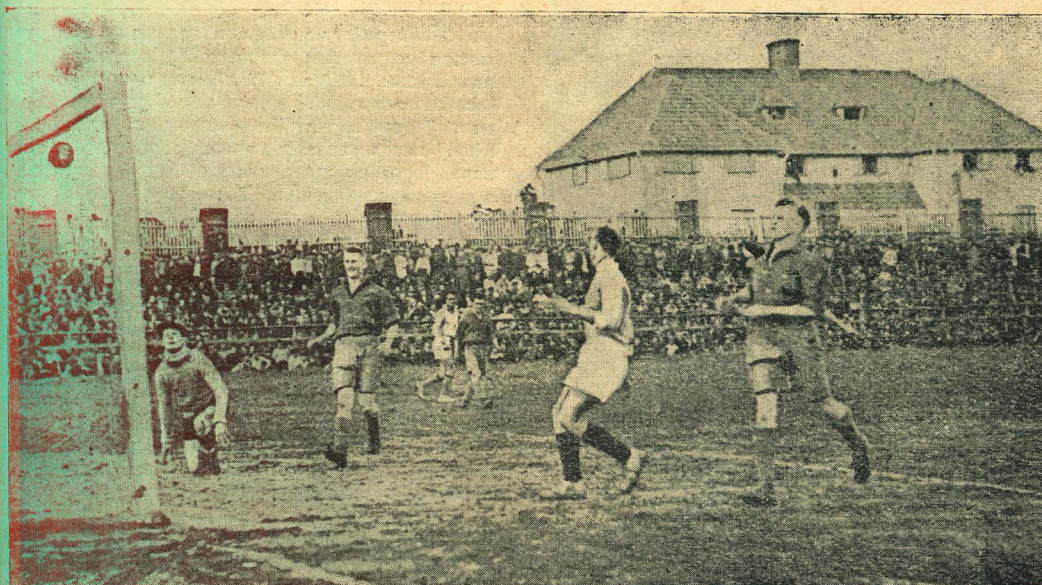
Ну, тепер саме цікаве — хто кого?

— Бий, бий... — залунали нетерпляче, коли напад Харкова знов почав бомбардувати ворота Саксонії.

— О-о-о... Так, так...

Десятки раз били харківчане по воротах, але надзвичайно спритний воротар Саксонії увесь час відбивав м'ячі.

Але харківчане добились свого. Майже на прикінці матчу вони забили ще одного останнього гола і перемогли з рахунком 4:3.

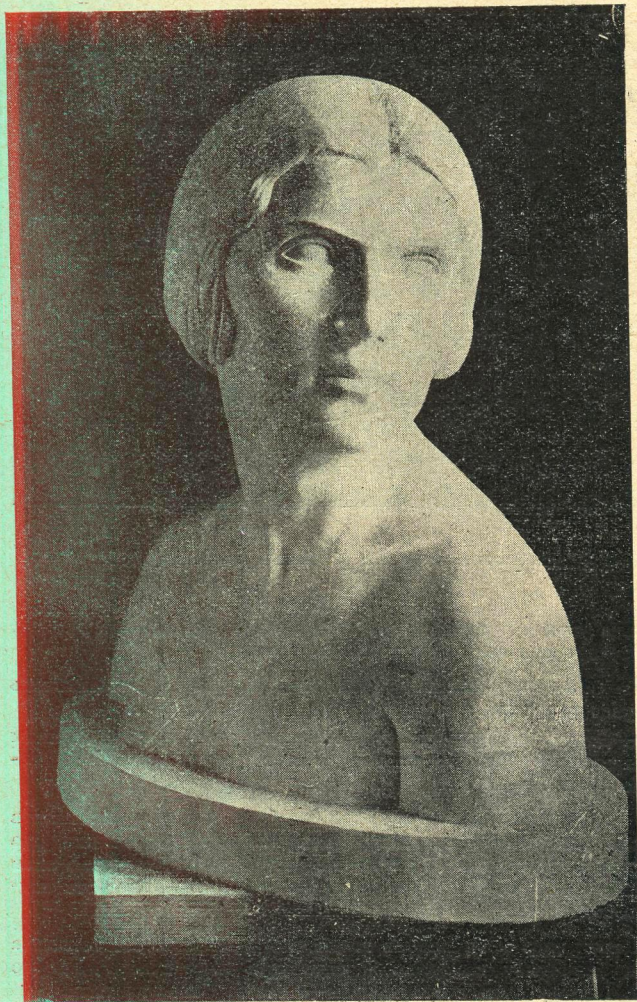

Момент футбольної гри — „гол“

ВИСТАВКА АХЧУ

Стаття В. Хмурого

М. Новосельський

Погруддя арт. Синельниково

ЩОБ НЕ повторювати набридлих загальників, з яких у нас стало звичаєм починати всі дописи й декларації про образотворче мистецтво, дозвольте замовчати „важність справи“, „тяжкі несприятливі умови“ й тисячу інших тернистих перетик на „шляху“. Всі ці об'єктивні і суб'єктивні вороги поступу українського образотворчого мистецтва разом з причинами, що походять від „тристалітного гніту“ після двох Всеукраїнських виставок цього року (перша АРМУ, друга АХЧУ) стали коли не зовсім міфом, то перебільшені в значній мірі. Обидві ці виставки точно показали, що життєздатні елементи в нашій образотворчій мистецтві і при крилатих несприятливих умовах ростуть, а дужчі з поміж них вже одійшли і від занепадницького провінціалізму, що полишили нам у спадщину дореволюційні роки. І коли ще не можна сказати, що на полі образотворчого мистецтва ми переступили вже ту грань розвитку, за яку сягнула українська літературна театр, то тут діляють причини соціальної цінності за наших часів інших родів мистецтва, а не химерні „важкі й несприятливі обставини“ паче ж не затримки затвердження статутів. Справа в тім, що форми образотворчого мистецтва, полишені нам у спадщину буржуазним ладом і природою станкової живописи, далеко не соціальна й значно консервативна література й театр, не дозволяють йому стати мистецтвом соціально сприйнятливим, а наші художники інертніші за інших митців і не можуть свою основну спрямувати у відповідне річище. І мені здається, що група

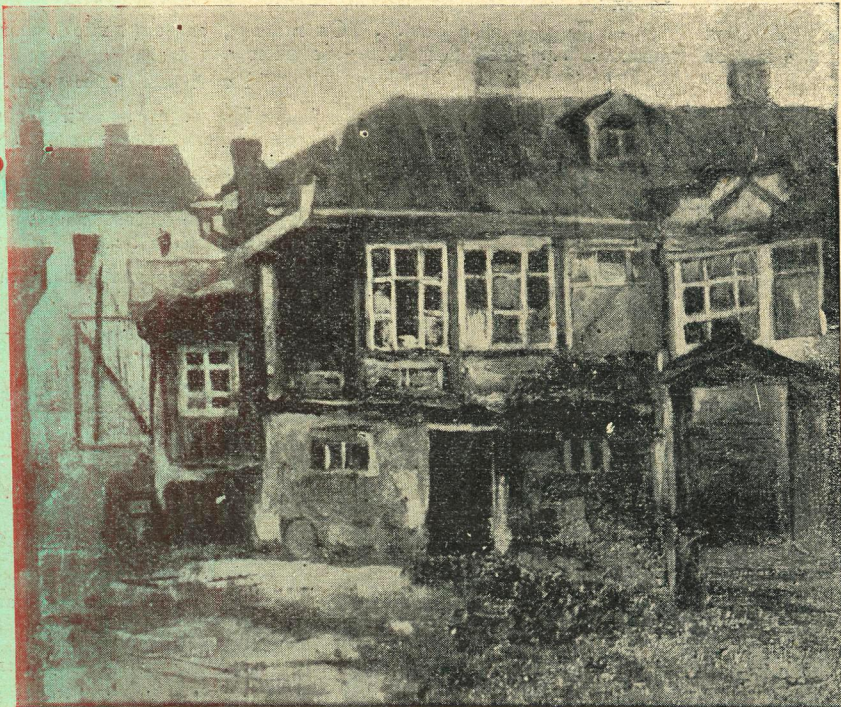
В. Судомора.

Землі

художників в асоціації з виразною лінією робочим світоглядом і розумінням ролі образотворчого мистецтва в будівництві соціалізму та норм наших часів сьогодні не один з поміж засобів, а шлях до ліквідації кризи образотворчого мистецтва.

Що ж показала нам виставка Асоціації Художників Червоної України, відкрита 15-го травня в Харківському Комунальному Парку?

Найперше показала вона, що її в жодний спосіб можна розглядати, як виставку асоціації з одним напрямком. Навпаки її кілька сот полотен і скульптур (особливо полотен) дають амплітуду формальної й тематичної розбіжності, неприпустиму для найретроспективнішої виставки під маркою асоціації, що претендує певну сучасну ідеологічну та мистецьку установку. Швидко виставляє АХЧУ, мистецьку організацію без статуту і без вітрил, просто собі, як асоціацію, ніж як організацію, що декларованією позиції революційного реалізму. Адже жодна асоціація що проголошує „орієнтацію на пролетарські центри“, щоб-то хоче працювати над збагаченням матеріалістичного світогляду і його пропагандою, та кричить про принципи реалізму, коли вона сама себе і знає, що бути асоціацією художників у наш час в Україні значить щось більшого за видання статуту й прийняття статуту, — не допустила б на свою виставку Мінюру з його польської марки символістичною, а Сапожнікову просто порадила б забрати експонати (експонент на виставці) і, коли він не побороти в собі сверблячки мазати полотна, — працювати „своїм шляхом“, обминаючи виставочні павільйони й тисячі кілометрів. Тим часом, „вище згаданий“ Мінюра, який лозі значиться членом АХЧУ, а символістична „лінійність“ Сапожнікова на великих полотнах посідає виставці „цілу стіну дорогого місця в павільйоні, пер”

Н. Соболев

Подвір'я

років розвитку українського образотворчого (а йому ніхто розвиватися не заважав і) мабуть досить було, щоб багатьом теперішнім АХЧУ вилізи з щирого провінціалізму принаймні відріжнити Мінюр і Сапожникових від інших.

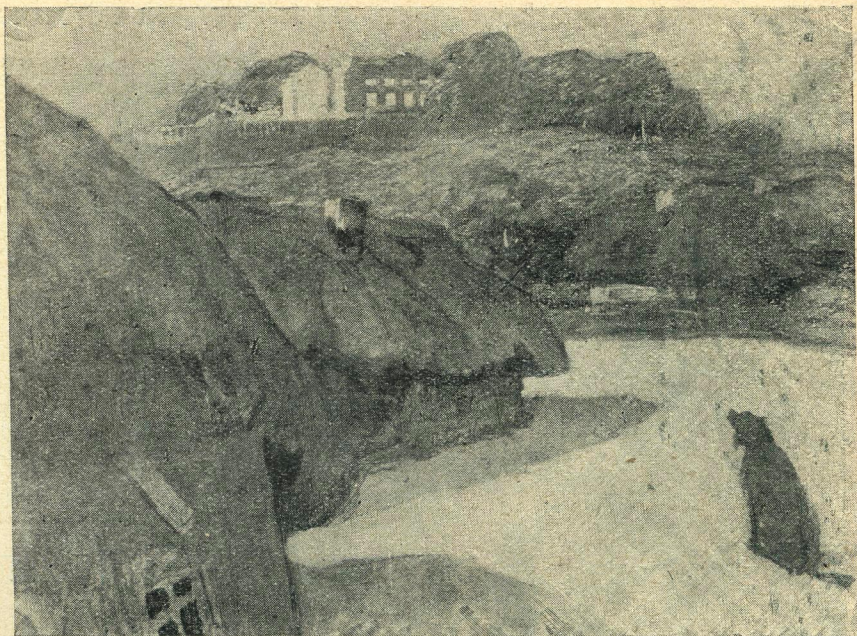
Провісництво на виставці, правду сказати, не частині революційної тематики виставка крім слідує тенденції руського АХРР'а не дала жодної справді реалістичної речі, обмежившись речі трохи не синтезованих по мистецькому фактів. Як і на відомій у Харкові виставці АХРР'а — АХЧУ це червоний колір (Коровчинський і багато людей, що їх художник називає повстанцями) сюжетів майже нема, або вони вбивають символіку, як „Останній бенкет“ Світлицького. Виставка загрожує портретами, пейзажами й іншими.

Знаючи заслуги за зле зроблений портрет Леональдовану фотографію Лейтенанта Шмідта — Уважа Менделєєва, зробленого Окольським якимсь перед колом і реторт, було б що найменше безграмотно. Так само як і не помітити, що Петренко композицію „Фабричного Міста“ „позаїмає“ з публікації етюда А. Петрицького „Місто“, Розенбаум осінні пейзажі з Левітанових, Михайлів і досі розізнаною справою писати огнистіх „Прометей“, ремішує на полотні фабрики під футуристів, Шульга „капусту“, а інші — многи витрачають фабрики на полотні в такій самій стилі.

Якщо хочете все це називайте, але не плутайте його з якою ідеологією і сучасною нашою реальністю.

Всіх застосувати до щойно згаданої групи було б несправедливістю, бо на виставці є художники. Там є Герасимов, дав добре зробленого портрета „Сільського вчителя“, який у руку в недокінченім, власне добре початім, „Дідові“ якої гарні речі є в Козіка, коли він не зловживає червоною, серйозним художником показав себе Соболев, хоч він не виступав в кольориті.

Виставці скульптури. Відомий численними ролями Кавалерідзе виставив кілька маленьких моделей своїх робіт, в яких він виступав більше експресіоністом з виразним нахилом до монументалізму, ніж реалістом типу АХЧУ. Еротична „Група“ — Блок, зроблена під Родена, говорить в однаковій мірі і за майстерство її автора і потребу взятися йому за інші сюжети. Помітно позначився зріст молодого скульптора Новосельського на двох виставлених роботах: „Бюст артистки Синельникової“ й „Голова Стрільця“, хоч в обох їх ще дуже італійська школа, особливо в фактурі й формі, якої йому треба все таки спекатися. Оригінальний і з великим почуттям форми Климів у цілій

Світлицький

Останній бенкет

низці показаних робіт. І хоча соціально значних сюжетів у скульптурі, за винятком Кавалерідзе немає так само як і в живописі, але високе порівняючи до останньої майстерство її радісне явище на виставці й доводить, що вона має передумови піти швидким темпом у своїм розвитку.

На закінчення згадаємо про двох художників — експонентів на виставці АХЧУ. Перший Михайло Жук із своїми численими портретами українських письменників та артистів, завжди акуратно оздобленими то ластівочками, то квіточками. Другий — Бурачек М. зі своїми незмінними імпресіоністичними пейзажами. Обидва вони від довгих років вірні собі й не рушають з місця, а слід би було, при їхній техніці, вже прикласти сил до чогось актуальнішого й потрібнішого для розвитку й своєї творчості і українського образотворчого мистецтва.

В цілому виставка не пілком виправдала сподіванки і при всіх її вигодах супроти першої Всеукраїнської виставки АРМУ, (і парк і спеціальний павільйон) стоїть безперечно нижче останньої. через свій провінціальний характер і брак певної лінії в підборі експонатів.

Н. Попов

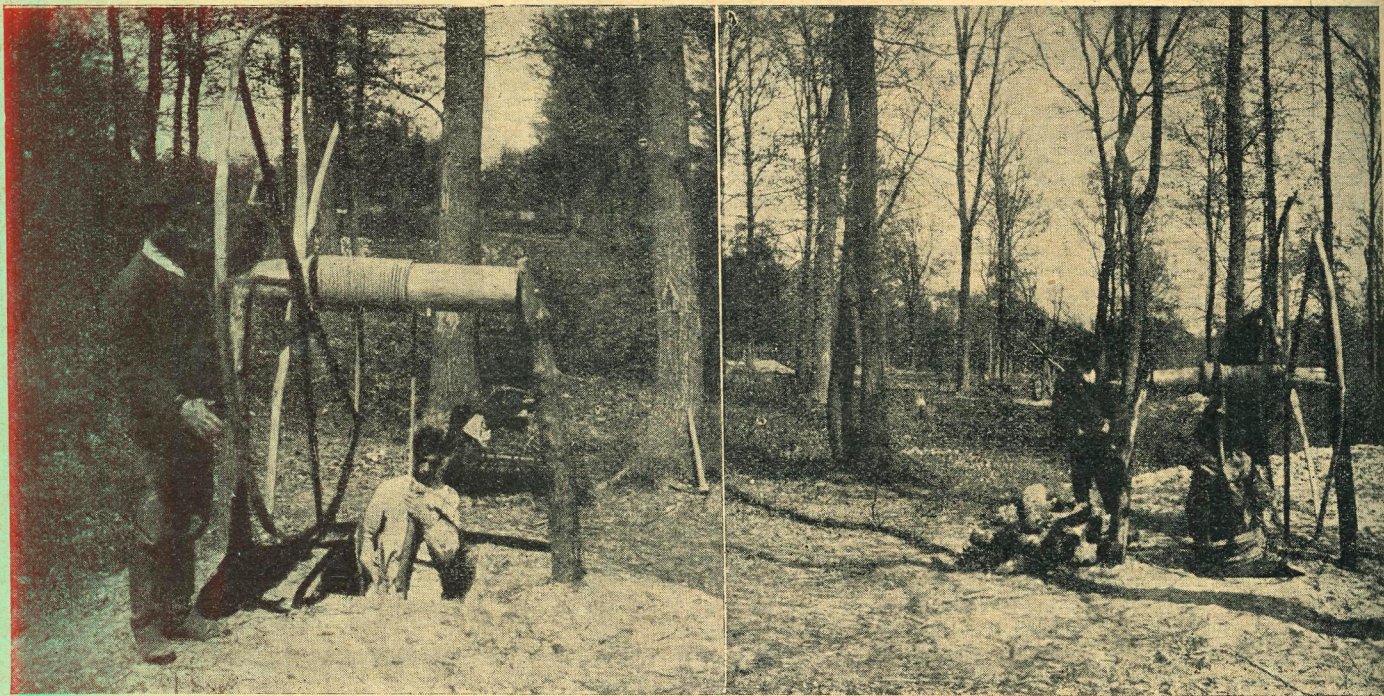
Комсомолки

Кавалерідзе Проект пам'ятника т. Артемові

БАТЬКІВЩИНА ГОНЧАРІВ

Фот. Кузьменко

Копальніг сичарноїґлини. С. Гремячі (Лубенська окр.). Колесом витягають глину з шахти

Оповідання **ВАПНЯК** Андрія Клочья

КОЛЯ залізниці підперезала гору, що стогнучи лежала велетенським звірем з побитими та погризеними боками. По ній різнокольоровими крапками метушились робітники.

— Попов, гони великого бура!—гукнув зі скелі Ткач. Знизу, на підшві, біля блискучої сірої стіни, мов в льоху визирнула постать. На чолі в неї застигли брудні п'ятки поту, а брезентовий фартух робив її грубою й сірою, мов відламок скелі.

— І ложку, бурівку чистити захопи,— додав Ткач. Його товариш виймав з бурівки маленького бура. Чипляючись за відламки підіймався на гору Попов. З пісчанних брам стелючи по шляху килими їдкою вапняного порошу з'їжджали згуркотом навантажені вози.

— Ще ж сюди заїжджайте. А то не повернешся. Ткач наче в прирву гатить,— з їдкою ухмилкою кинув до візника Попов.

— Добре,— відгукнувся з Куряви візник, слідкуючи в ній за гальмом.—Ну как делішки. Рвав сьо-

годні?—з цікавістю запитав Попов.—Я, братуха, все підшву гризу. Ніякої виработки і в гріб загонить.

— Ні,—одказав Ткач,—але за два дні маю півтора вагони.

Жваві очі Попова забігали по зігнутій постаті Ткача—ним помалу почала опановувати заздрість. Повів поглядом по кар'єру і з серцем кинув думку:

— Норму горпром дав нівроку, а виповни її з лободою.

Але Ткач вже працював і Попов бурмотячи: — Через таких і все діло псується, — сховавшись виступами до свого забою. А праця кипіла. Тачечники біля Ткача мелодійно рипіли тачками й селянський чорнозем, оголюючи білий сліпучий вапняк, сипався до висипу.

— Стережись бурка!

Свисток десятника хльоснув по вухах робітників, що кинулися в ростіч, і безсильно впав на землю. На зміну йому згори зірвалась біла хмарка, і в повітря летів зрушений камінь, вертав з гуркотом свої груди та згустками крові по

Виставка АХЧУ

Худ. М. Жук

Силует арт. Ужвій

НАШЕ ДОСЯГНЕННЯ

Чотирьохламповий радіо-апарат, виготовлений у Харкові з усіх радянських матеріалів, крім лише тонкого лакованого дроту для трансформаторів. Комісія при НКО УСРР визнала, що апарат нічим не гірший від апарата „БЧ“ тресту слабих струменів і цілком придатний для селянських радіоустановок по

сельбулах, школах, то-що. Апарата має виготовляти на масову продаж Українське Радіо-Грамфонне Товариство (Уккградіо-грамто). Передбачається, що при розгорнутій продукції ціна його буде на сто карбованців дешевша від „БЧ“.

них запікалися смужки пороку. Повертались знову до своїх забор, знову гупали молоти, рипіли тачки, доки знизу об буфер не виріжеться чітко в повітрі дванадцять. Після вдарів завмирав кар'єр. Робітники обідали й шукали захисту від сонця. Кар'єр мовчав. Увечорі, коли сутінь накреслювала чорні, стрільчасті контури дерев, немов домальовуючи розпочату картину, Ткач з Поповим ішли з роботи. Їх брезентові фартухи одноманітно шаруділи в такт кроків, а постолі заминали за собою купи сірої куряви.

— Треба щось робити, Василю, — перетяв мовчанку Попов, кинувши на Ткача суворий погляд зпід брися, що ховав різке мусанжове обличчя.

— За нас ніхто дбати не буде. Чув — Соколов завтра завтра приїде. — Ткач якось незрозуміло, повів перед себе очима і одказав:

— Ну, приїде й поїде. А наш захисник професіональних інтересів лікується. Ех! — і замовк. А сам зажурено вдивлявся, як на тополі, від спеки жалібно звисали листки, з білими плямами пилу. В голові настирливо наїжачувалась одна-одним думка.

— Чого це два місяці немає платні.

Попов сердито глянув на нього і зник і заулкові. Ткач не помітив цього і сам вже доходив до дому.

Дома сів на покуті і з полиці дістав книжку. В хаті було тихо й лагідно. Тільки з огорожу чулась журлива пісня жінки. Замість богів, крізь окуляри, лагідно посміхався Петровський, а на сводоці очі муляло старе:

...Хата збудована року божого... визерунки та хрест.

II.

Село Бліде, як і всі села на Поділля, притулилося по обох боках струмка, що чомусь зветься річкою, а сірий кам'яний мур садиби пана. Устинова розтяв наче ножем його на дві частини. Серед зелені садка блискучими білими шпильми сторчав палац. Село й люде в ньому дійсно були якісь бліді й покірні. Споконвіку заробляли по панських гуральнях, що вішали з своїх димарів вузькі смуги димового полотна в небі, та били на кар'єрах каміння.

Це було в осені. Василь стиха переліз через мур (за муром на нього чекали товариші) і опинився в панському садку. В сльві місяця сливки здавалось були покриті срібнозеленим поливом. Стиха, як кіт, підкрався до дерева і раптом у малинникові помітив маленьку краплю вогню. В голові повстали страшні казки, що на вулиці хлопці ними лякали дівчат, а тіло з ляку забилося в пропасниці. Він наче скам'янів. Поруч нього тріснула гілка й біля нього стояв панич.

— Ти чого тут?

Сердито, сіпнувши за груди, кинув панич. Вкупі зі словами на Василя війнуло тютюном. Але тепер панич був не страшний.

— А я панові скажу, що ти в малинникові куриш. — З того часу вони потоваришували, і Василько завжди курив, викликаючи заздрість у хлопців, панські цигарки. Вони на майдані біля палацу іноді грали в м'яча та одного разу Василько несамоті вцілів паненятові гілкою по лобі. Це примусило його два дні ховатися в сосняку, але голод повернув до дому. Батько скатував за знайомство з панами, а панич три місяці ходив до лікарні.

Роки бігли один за одним і коли від палацу лишилась купа цеглин, а листи книжок панської книгозбірні ряскою вкрили ставок, в селі опинились німці. Голосно залунав „цурік“, нагай загуляв за панське добро по спинах, чулись уночі постріли та по хатах росташувались зеленотосірі шинелі. В хаті Василя стояв салдат Штекель. Він згадував про Росію.

— Там, братуха, не те, що в нас. Більшовицька воля й бідному всякі права...

І пошепки додав:

— А мені сьогодні офіцер дав по морді. Гачок здаду одірвався на мундирі.

Василь мовчав і Штекель продовжував:

— Гайда в Росію. Хоч трохи та поживемо по настоящому.

Василь недовіриливо кивав головою:

— Там добре, де нас немає.

Одного разу Штекель увечорі сказав Василеві:

— Приїхав, Василю, панський синок.

Проф. Сережніков, відомий майстер художнього слова. Його виступи по театрах та клубах мають великий художній успіх — особливо серед молоді, що має відношення до драмгуртків та студій.

Я в штабі біля каси стояв. Інженером він став. Тужурка аж блищить. За тебе згадував. Рахунки, каже, з тобою має. Так майор записав у свій список. Ну, рishай...

Ранком, коли в шкільному будинку в вікна били пахощі квітника, лейтенант докладав майорові, що вузькими очима оглядав блискучі гудзики лейтенантового мундиру:

— З моєї роти дезертирувало сьогодні вночі два салдати,— оскільки міг спокійно вимовив лейтенант і, помітивши гулю на обличчі майоровому, скwapно додав: — Наказ про арешт Василя Ткача не виконано, бо він передчасно зник.

III.

Зранку було похмуро. На обрій налягли тягарем хмари, а вітер, силкуючись з усіх сил, мов розпорядчик у сельбуді з зайцями, ганяв їх по небу. Робітники збирались купками, жваво сперечались і тільки де не де гупали молоти. Русявий хлопчина зручно увівся на відламкові й почав:

— На лободі багато не висидиш, а вони десь прохладаються. Хіба це мислимо. Два місяці не платить...

Непомітно підійшов Попов.

— Адміністратор наш Соколов,—різко перебиваючи всіх, встриг він у розмову,—десь із шмарами два тижні сидить, а ти норму, трісни, дай.—До них уже біг з другого кінця десятник. Він ледве перевів дух і, благаючи:

— Та робіть же хлопці, ви ж не поденні...

Русявий хлопчина мало не збив його з ніг.

— Ти думаєш, як ти ходиш по кар'єру, то так і каміння бити?

А Попов додав:

— Знаємо без тебе, що не поденні, а робити не будемо.

Після такої відповіді десятникове обличчя зробилося червоним, вуси аля Вільгельм кололи щоки, а сам він підтюпцем біг до контори. На кар'єрі з'явився техкер Устинів, а за його спину виглядав старий кашкет поштовика й червоне обличчя десятника, що з жахом говорив:

— Сьогодні не вистрілена жодна бурка. Немає здобичу.

— Товаришу техкер, чому це грошей немає, аджеж каміння на станції, на цукроварні возять що дня,—запитав з ехідною посмішкою Попов. Техкер, наче не дочув, спокійно ніби спрoсння, вибрав собі місце, де сісти. Зняв кашкета й витер спiтнiле чоло.

— Бачите,—і мундштук заскакав у кутикові рота, де завше, як у дитини, були заїди.—Воно то й нічого, але державі за всім не додивитись. Не в силах. Приватніх хoзяiв треба і я кажу ж, що треба розробки закрити, на що людей дурити.

Він безкольоровими очима обвів робітників, і помітивши погляди ненависти хутко додав:

— Але гроші будуть бо...

Чийсь голос перебив:

— Потяг іде.

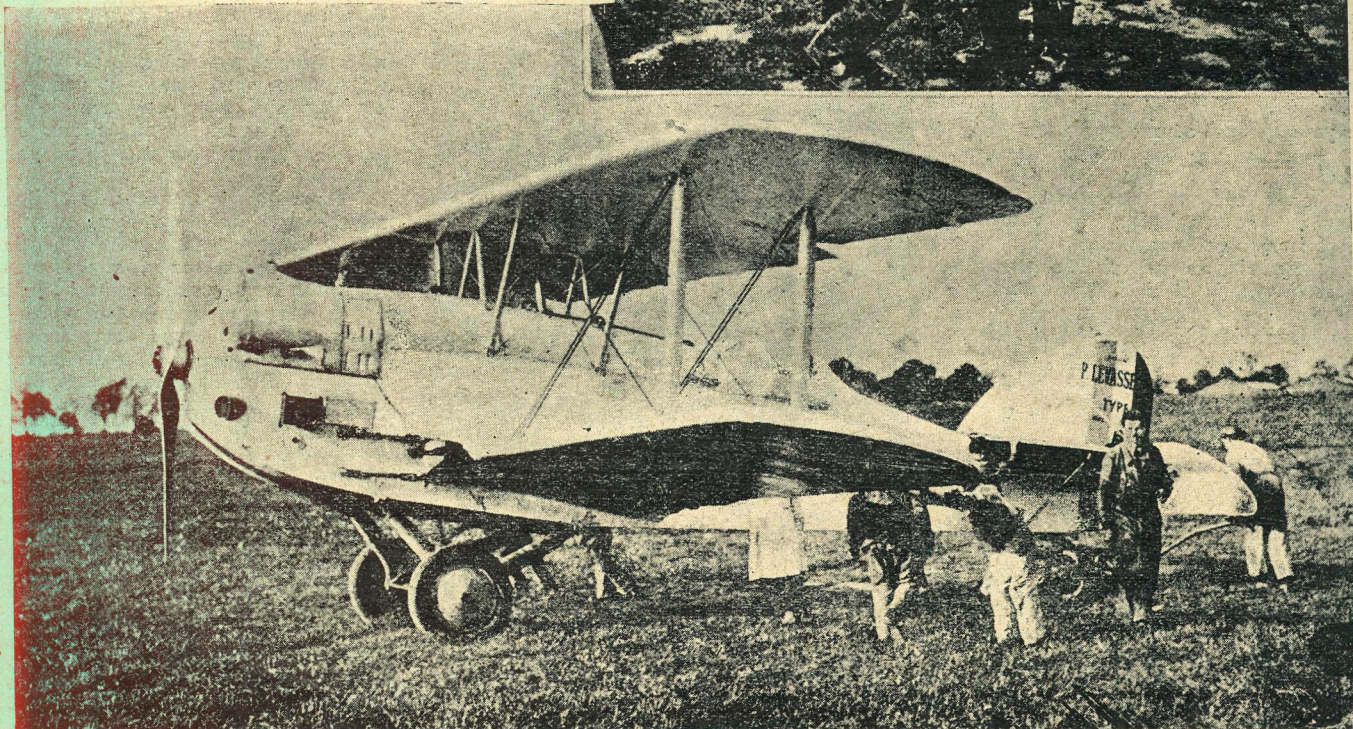
Сливе всі робітники, а з ними й техкер посунули на станцію. Один Ткач спокійно продовжував працювати. На станції наче почесна варт, потяг зустрiли робітники. Очі всіх їх вп'ялися в дверчата вагонів, але з них замість присадкуватої по-статі Соколова вийшов тонкий голова Каменкому, здивовано оглянуv робітників і мовчки подався до дому.

— Видко й по голові, що до Криму їзди,—вдавано спокійно процідив крізь стиснуті зуби Попов.

ДО ЗАГИБЕЛІ АВІАТОРІВ НЕНЖЕССЕ І КОЛІ

„Білий Птах“, аероплан Левассера з мотором Лорен-Дітрік на 450 кінських сил. Звертає на себе увагу найкращий сучасний пропеллер системи Ріда з тонкої дуралюмінової платівки. На цій машині Ненжессе і Колі вилетіли з Парижу через Атлантицький океан на Нью-Йорк. Після одльоту колеса з ногами скинуто було на землю. Як уже відомо, обидва зважливі пілоти загинули без сліду.

На малюнках: внизу—„Білий Птах“, зверху праворуч—Ненжессе, ліворуч—Колі

Книжковий базар у Харкові. Кіоск Державного Видавництва України

Цими словами він наче зірвав гатку злости. Всі загаласали, а найбільше дзвенів металюво голос руського хлопчини.

— Ми тут страждаємо, лободу жремо, а він лікується. Подумавши захворів над паперами. Що це, царизма? Доволі!—Дисонансом врізалось одинокі гупання молота. Всі зібралися біля Ткача, що уперто довбав велику каменюку.

— Чого ти тут копирсаєшся. Мо техкеське спасибі заслужити хочеш, а ще й сознательної.

Руський хлопчина послав у простір довгого матюка і закінчив: — Проти своїх іде, продажна шкура!

Ткач, поклав молота і глянув на товаришів. На всіх обличчях, разом з пилюгою, лежала лють. Він помітив, що всі з чеканням дивляться на нього. Ткач почав крутити цигарку, щоб позбирати думки, що немов на злість, порозбігались десь по сірих забоях кар'єру. Припалив цигарку і враз, мов батоном, хльоснув юрбу:

— Здається й дітей уже маєте, а дурніші від трухлявого пенька.

Попов від цього здригнувся і вбрав голову в плечі, а Ткач відчув, що попав у „точку“ і спокійно продовжував далі:

— Не те треба й не так хлопці робити. Державна чил? Наша — і Горпром наш, а ви за якусь червону шапку страйк впаяти хочете. Горнізовано треба робити, а не халай—балай. Збитків тільки собі нароби́мо. Коли каміння не наб'єте, за що ж тоді гроші вам буде слідувати.

Попов ще поривався щось сказати, але юрба помалу рідшала. Він вилаявся і вкупі з руським хлопцем подався до забою. Помалу один по одному залунали молоти, а на пополотнілому обличчі десятичника червоно розсвітла радість та в кутиках рота лягла посмішка. Він зняв кашкета, рукавом витер спітнілу лису голову й ледве витиснув в себе:

— Ху, замучився.

IV.

Соколов нервово похажав по своєму кабінету, раз по раз вириваючи на двері.

— Вже чотири години, як я послав за ними їх коней. Здається мусили б бути.

Ця думка охопила його всею, став біля вікна й байдуже вдивлявся в далечинь. Маленькі вулиці міста навипередки бігли до річки. На виднокрузі білі вапнові скелі вгрузали в небо, а по них лишаями чіплялися оселі. Двері відхилились і в кімнаті з'явилися запарошені пилюгою техкер і голова Каменкому.

— Нарешті таки!—і Соколов майже зник у м'якому кріслі. І враз йому стало неприємно. Перед очима поганою кінофільмою замерехтіло. Така сама кімната й голова правління Цукротресту тицькав йому під ніс умови й нервово, тарабанячи пальцями по столі, вигукує:

— Це чорт його зна що таке! Хіба це хазяйнування? Ви не можете бути адміністратором!

Соколов нервово шпурнув цигарку й зразу:

— Будь ласка! Коли ви вже припините дратувати мене своєю розробкою. Аж голова паморочиться: все Біде й Біде. В інших картина ще гірша, але вони мовчать. Це є невміння керувати. Тов. Устинов, це до вас...

Техкер спокійно смоктав мундштука й дивився на кашкета, що блином лежав на колінах.

— Так, це до мене,—хрустнувши пальцями, почав він, але голова Каменкому перебив:

— Що ви тут нароби́ли, поки я лікувався? Я не добру слів. Ви, тов. Соколов, зірвали мій авторитет. Я тепер щось подібне до зламані бурівки і ви винні, бо ваші штати з'їли всі гроші. Ви розумієте, що мов невтручання в господарчі справи довело до чого, га?

— Тов. Устинов рятуйте цей стан!

Техкер каламуттю очей обвів їх обох і роззявив рота, але Соколов уже давно поривався перебити і тепер, мов вода через гатку, бризкаючи слиною, сипав словами:

— Прошу вас. Ви вели правильну політику що до невтручання в виробничі плани, але я дивуюсь, які ж великі штати: мені два зама потрібні, бухгалтерія, діловодство, статчастина, торгчастина і...

Його облік перебив техкер. Він навіть виїняв мундштук з рота й посміхнувся, показуючи два ряди чорних зубів. Голос його хрипів, наче в його горляні була якась перепона.

— Єдиний вихід, зупинити працю. Робітники хай посидять без роботи, це їх протверезить. Потім збільшимо норму, на цьому буде певна ощадність, а крикунів скоротимо. А тим часом ви тов. Соколов (він зробив наголос на ви й Соколов) дистанете грошей...

... Ввечері робітники послали телеграму до Губвідділу, а на ранок на дверях контори висіла об'ява про тимчасове припинення праці й самотній десятник на кар'єрі важив перевіряючи вибухові матеріали.

V.

Новий голова Губвідділу десятий раз перечитував дві телеграми, що заперечували одна одну. Робітники вимагали негайно прийти на місце, а голова Каменкому писав:

— У нас все спокійно. Це—демагогія.

Він акуратно згорнув ці телеграми й поклав у портфель. Коли він приймав справи, Пантеменко похвалювався:

— О, в мене все гаразд. Ніяких конфліктів...

І тут на тобі: дві телеграми. І він вирішив їхати.

Вагон м'яко колихався. У відчинене вікно фільмою мехотили в очах дерева, ліски. Хмарки диму з паротяга падали вниз, в хижачькі обійми хапали струнке жито і стиха лягали біля червоної спідниці гречки, та, від легенького вітру, враз в нестямі кидалися в обійми вівса, дзвонячи його колосками. І наче в цьому димові хижачькі поплутались роки і настирливо виперлось минуле...

... Вони вдвох їхали в місто. Їм було доручено зробити довідку про стан петлюрівців. Старе місто вже мовчало: було пізно і будинки темними потворами вартували вулицю. Вони їхали мовчки, в петлюрівському одязі, що був їм до лиця. (Тут він силкувався пригадати прізвище товариша що в нього він стояв, коли був у німецькій армії, на квартирі і з яким разом тікали до більшовиків, але пам'ять на хвилину зрадила йому). А спогади плили спокійною течією далі.

... Єдиний ресторан, на головній вулиці блисків голкою серед п'їтми. В ньому було порожно. Тільки біля буфета за столиком куняв одинокий осаул.

До їх підлетів кельнер.

— Прошу, панове.

— Горілки—одказав товариш, а сам скося зиркнув на осаула. Той зрадів кумпанії й підсів.

— Ви з фронту?—одразу запитав осаул.

— Атож...

— Сьогодні в нас нудно—жуючи мундштука, мляво протяг осаул.

— Всі десь свято зараз по домівках справляють.

Кельнер поставив пляшки. Почалася жвава розмова, а осаул, зрадівши випивці, тяг чарку за чаркою.

— Кепсько хлопці—сп'яніло скаржився він.—Не хочуть козаки воювати. Набридло кажуть... Та й я—який з мене осаул. По освіті я штейгер, мені б вугілля рубати, або вапняк бити... А маєток пропав... Спалили сволочи... Ткач там орудує...

Він схилився на столик і п'яні слівці патюками текли по обличчю і капали на рукав френча...

Коли все було зроблено і виїхали з міста, товариш кинув йому: Це наш дітич, я його відразу впізнав...

Потяг з утоми захрипів свистком. Здалеку жаринами стрілки й зеленою цяткою в імлі вечора семафор.

VI.

Біля контори, що виблискувала червоними ставнями, в маленькому дворикові скупчилися робітники. Русявий хлопчина з нетерплячки гатив у ставні кулаками, але контора мовчала. Робітники роздратовано сперечалися.

— Чого припинили працю. Раз не треба—роскот!

— Роскот!!

Нарешті маленькі двері контори відчинилися й техкер стомленим поглядом оглянув юрбу та мляво, як завше, сів на призбу.

— Товариші, не репетуйте. Не заважайте конторі працювати,—креслячи коло патичком між ногами почав він. Ткач перетяв його балачку:

— Скажіть, що це за знак. Ви просто даєте всім підпуску чи роскот?

Техкер скинув погляд на Ткача й повісив його десь далеко на обріє.

— Баците власне кажучи...

Робітники півколом оточили його.

— ...Мже вам і виплатять за цю перерву, але тим, хто всі виходи робив—лагідно закінчив техкер.

— Що?—вирвалося з усіх грудей. Русявий хлопчина підбіг до техкера і аж перехилився до нього.

— Хіба ми поденні? А ваші слова про „виработку“. Роскот!—в саме обличчя гукнув він. Техкер перевів на нього погляд, закліпав віями й хутко, давлячись словами:

— Я такий як і ви. Без Сокола нічого не знаю. Сам грошей не одержав...

І кумедно коливаючись зник за фірткою.

— Боїться гад—прошипів русявий хлопчина, але його вже не слухали. Всі галасували щось доводили, сперечалися. Фіртка рипнула й радісне обличчя Попова весело окинуло юрбу.

— Приїхав голова Губвідділу. Я тільки що з міста. В п'ять годин збори.

VII.

— Ви вже тут—звернувся Ткач до секретаря Каменкому—як я не хочу раніш прийти, все вас застану...

І ховаючи свої руки сів на стілець.

— Начальство ви все ж таки—з легкою іронією одказав секретар і враз став серйозний.—Оце з Губвідділу папери прийшли, продивіться, а ці треба підписати.

Ткач глянув на купу паперів і йому стало моторошно. В незвичайних руках костурбувати стрічала ручка.

— Краще бити молотом—подумав він, але вмокнув перо й енергійно присунув папери.

— Треба привикати, бо нам тепер все треба знати,—прошепотів підбадьорюючи сам себе.

Коли все було скінчено, вийшов на ганок і дивився на кар'єр, де білими хмарками летіли в небо бурки. Тільки тепер він зрозумів недавні події.

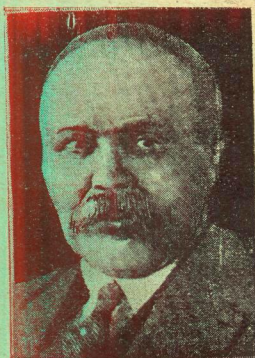
Вони сиділи (як і колись) після зборів у нього в хаті. Штекель в німецькою акуратністю записував все, що викладав Ткач.

— Хіба я думав що ти, німецький салдат, будеш у нас головою спілки,—б'ючи Штекеля по плечу радісно говорив Ткач.—Ще братуха зажди. Гроші, каже, вже вислала. Добре. А тепер про техкера. Це синок нашого дітича, я все хотів скаржитись, бо він інколи в розмові таке заверне, що і в носі закрутить.

— Хіба ти забув, ми ж його в Петлюри здибали осаулом. Я відразу згадав, тількино він привітався.

Вапняк сірою стіною блищав на сонці і мов знехотя помалу відступає все далі й далі, лишаючи за собою яму і їдку сіру куряву.

МІЖНАРОДНЯ ЕКОНОМІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ В ЖЕНЕВІ

Лушер—Франція

Сіменс—Німеччина

Тов. Сокольніков—СРСР

Кайзерлінк—Німеччина

Чуан-Чо—Хіна

ЩЕ МЕНІ

Нарис Г. Р.

ГЛІБ ЧУМАЛІВ повернувся з фронту. Завод стояв зруйнований і робітники ростягали все, що потрапляло на очі. Лише Бринза з рушницею стеріг серце заводу—дізеля: днював і ночував біля них на купі брудного лахміття. Та ще Громада—голова

вування. Всі стали до роботи, навіть жінки за приводом Даші, навіть діти. Не вистачало технічного керівництва. Громада нагадав Глібові за інженера Клейста, що будував цей завод. Закипіла лють, прокинулася жадоба помсти: Гліб з Клейстом старі знайомі, колись Клейст відкрив його контррозвідці та він знав—Клейст може і мусить стати в пригоді. І він пішов...

Старий льокай сказав Клейстові за Гліба... За того Гліба,

завкому і Савчук. Завод стояв мертвий. А він мусив гуркотом своїм оживити облуплені стіни. Завод мусив жити! Так сказав собі Гліб.

За кілька днів було засідання парткому. Надриналися промови, що були „за“, підхихікували що були „проти“,—поміж останніх спец Шрам і голова виконкому Бад'їн. Чотири було на чотирі та підоспів Сергій Івагін і стало п'ять на боці Гліба. Він переміг—завод буде жити та не тільки заводом турбувався Гліб. У Гліба не стало сім'ї. Даша заклинулася роботою. До шини серце не лежало більше до Гліба й він знав: були друзі. А дочка Нюрка кірїла в дитбудинкові.

Розмірено зводились міцні руки стускаючи сокири, ломи... Виблискували на сонці сталеві рейки—почалось відбудов-

в чий смерті всі були переконані. Пригадався інженерові його вчинок.

Охопив жах перед неминучою розплатою. Спокійно зовні зустрів він Гліба, чекав: ось вийме нагана й кінець. Та надто цінним був Клейст для справи з заводом, для Глібової справи. Мовчки залишив його Чумалів не обмовившись проте, чого приходив. Клейст, впевнений що йому не жити, блукав по заводі... І на місткові знову—Гліб. Заклик,—працювати разом. Новим став Клейст. Кипіла робота в його досвідчених руках. А спец Раднароху підсміювались, іронізували.

З гір налетіли біло-зелені. Висадили в повітря бремсберг... Загрозували заводу. Та одстояли робітники. Одігнали назад в гори бандиську зграю. Одстояла завод і Даша, а там в дитбудинкові вмирала Нюрка.

Гліб (арт. Хайрі) Даша (арт. Богданова)

Гліб і Даша. Прощання

Маленька Нюрка, що так просила не лишати її саму, що так міцно притискала її руку до своїх запалих грудей. Чула Даша як затихає поволі дитяче серце, серце її дитини, та все ж покинула, пішла. Рука стиснула рушницю, а очі плакали...

Одстояли завод робітники і знову почалася робота.

А потім прийшла й нафта.

Останній огляд зробив Гліб заводі й радісний вбіг у кімнати повідомити Дашу, що завод пускають.

Гукнув з порогу й заляк! Даша складала свої речі.

Почув що уривається останній зв'язок.

Та не міг а-ні слова вимовити.

Даша пішла...

А весь завод, машина за машиною, станок за станком, зірвався й пішов, все покриваючи ритмічним гуркотом.

За повістю Ф. Гладкова „Цемент“ Д. Маріян написав сценарій цього фільму, що його

Даша з дитиною

режисер Вільнер ставить на Одеській кіно-фабриці. Знімає фільм оператор Гольдт. В головних ролях знімалися актори Хайрі - Заде (Гліб), Долінін (Бад'їн), Богданова (Даша) Таут — Корко (Поля).

КОНКУРС

ЖУРНАЛА

„ВСЕСВІТ“ НА ОПОВІДАННЯ

Для зміцнення зв'язку з читачами і для допомоги створенню оповідання журнального типу, редакція журналу „Всесвіт“ оголошує конкурс на краще журнальне оповідання

Умови конкурсу такі: 1) Письменники мусять надіслати свої твори не пізніше 1-го серпня 1927 р. На оповіданнях ставити напис „На конкурс“, підписувати девізом, а прізвище подавати в закритому конверті.

Розмір оповідання $1\frac{1}{3}$ — $1\frac{1}{2}$ друкованого аркуша. Оповідання повинні бути передруковані на машинці, або чисто переписані на однім боці аркуша. Темою до оповідання можна брати нашу сучасність і минулину, а також і фантастику, аби зміст відповідав сучасним ідеологічним вимогам.

2) Приймаються оповідання тільки написані українською мовою.

3) Конкурс провадиться так: Редакція одбирає з присланих на конкурс оповідань найкращі. Друкуються вони в порядку під номером, а потім, коли перейдуть через

журнал усі, читачам розсилається листівка, щоб читач написав, яке з оповідань йому найбільше до вподоби. Премії розподіляються за числом ухвальних відгуків на оповідання.

4) За всі видруковані оповідання автори одержують по 50 крб. гонорару.

5) Премії встановлено такі: Перша—250 крб., друга—125 і третя—75 крб.

6) Прізвища всіх авторів, що брали участь у конкурсі й чий оповідання було видруковано під №№, після скінчення конкурсу буде оголошено.

7) Твори авторів, чийх творів не буде ухвалено на конкурс, але їх можна видрукувати у „Всесвіті“, можуть бути видруковані на загальних умовах за згодою авторів. Оповідання, не використані в журналі, буде знищено.

8) Прислані після 1 серпня 1927 року оповідання перейдуть у портфель редакції в звичайному порядку, а в конкурсі участі не братимуть.

КРАЙОВИЙ ВІДДІЛ
ВУФКУ

Харків, Товарна Біржа

ДЕРЖІНТЕАТРИ
ВУФКУ

1-й ім. К. ЛІБКНЕХТА

З 7-го червня БОЙОВИК

КОЛИ РОСТАНЕ СНІГ

В голов. ролі МЕРІ ПІКФОРД

2-й ім. КОМІНТЕРНУ

З 7-го червня

ДИТИНА БАЗАРУ

3-й ЧЕРВОНИЙ МАЯК

З 7-го червня 3-я СЕРІЯ

ЛЮДИНА ПІД ЧУЖИМ ІМ'ЯМ

4-й ім. К. МАРКСА

З 7-го червня

КАР'ЄРА СПІЛКИ ШПАНДИРЯ

5-й ім. ДЗЕРЖИНСЬКОГО

З 7-го червня

ЗА СОРОКОВИМИ ДВЕРИМА

6-й „ЖОВТЕНЬ“

З 7-го червня

СТАРИЙ ЗАКОН

З 10-го червня 1-ша та 2-га СЕРІЯ

ТРАГЕДІЯ КОХАННЯ

7-й „ПРОЛЕТАРІЙ“

З 7-го червня

ЕСПАНСЬКА ТАНЦЮРИСТКА

НЕСМЫВАЕМАЯ ЖИДКАЯ КРАСКА

для БРОВЕЙ, РЕСНИЦ,
::: ВОЛОС и УСОВ :::

ХНА-БАСМОЛЬ

Провизора М. ЛИПЕЦ.

Моментально окрашивает в любой цвет, ничем не отличающийся от натурального. Не пачкает лица и платья. Безвредна. Разрешена Мосздравотделом. Способ применения прост. Высылается почтой наложен. плат. При

выписке нескольких флаконов за пересылку не платят. Цена кор. на год—2р. 50 к. полугод.—1р. 50 к. Краска для волос—3 р.

ВНИМАНИЕ требуют компактную пудру всех цветов

пуш-брюнет, рашель № 1 и № 2, загар № 1 № 2, мажорель розовая и белая

Москва, 34, Гагаринский пер. д. № 29, кв. 36/11. Провизор М. ЛИПЕЦ.

АМЕРИКАНСКАЯ
ПРОМЫШЛЕННАЯ
— КОНЦЕССИЯ —

А. Ю. ГАММЕР

Москва

НАСТОЯЩИМ ИЗВЕЩАЕТ,

ЧТО ЕЮ ВЫПУЩЕНЫ **КАРАНДАШИ** черные, химич. и цветные

не уступающие по своему качеству лучшим заграничным карандашам

Карандаши изготавливаются из загранич. сырья лучшими загр. специалистами

ОБРАТИТЕ ВНИМАНИЕ НА НАШИ МАРКИ:

№ 2255 „АТЛАС“ химическ. копировальн.

№ 1520 „ЭСПЕРАНТО“ „ „

№ 1000 „СТАНДАРТ“ „ „

№ 880 „КОПНИНГ“ „ „

№ 4044 „САТУРН“ „ „

№ 600 „ДЕССИН“ черные

№ 200 „СТАНДАРТ“

№ 900 Каранд. цвет. $\frac{1}{2}$ красн. и $\frac{1}{2}$ синий

№ 751-752 „DIAMANT“ „ химическ.

НАШИ КАРАНДАШИ
ПРОДАЮТСЯ
ВЕЗДЕ

В
У
Ф
К
У

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ
ФОТО-КІНО-УПРАВЛІННЯ

В
У
Ф
К
У

НАЙБЛИЖЧИЙ ВИПУСК
ОДЕСЬКОЇ КІНО-ФАБРИКИ
ВЕЛИКИЙ ХУДОЖНИЙ ФІЛЬМ

ЦЕМЕНТ

За повістю Ф. ГЛАДКОВА

Сценарій—Д. МАРІЯНА

Режисер—ВІЛЬНЕР

Оператор—ГОЛЬДТ

В головн. ролях: арт.—ХАЙРІ-
ЗАДЕ, ДОЛІНІН, ТАУТ-КОРСО,
БОГДАНОВА